

В. Л. Галяс

Морачевський Вацлав-Даміан

МОРАЧЕВСЬКИЙ Вацлав-Даміан (27. 09. 1867, Варшава - 30. 09. 1950, Львів) - біохімік, перекладач, літературознавець, громадський діяч. Чоловік С. Морачевської-Окуневської, батько Ю. Морачевського. Доктор біологічних наук (1940), професор (1940). Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1941). Член-кореспондент Краків. АН (1938). Закін. хім. факультет Швейцар. політех. інституту (1889) та мед. факультет Цюрих. університету (1894), де водночас (від 1891) і працював: 1893-95 - зав. хім. лаб. каф. і клініки внутр. хвороб. Від 1899 викладав у Львів. університеті: завідувач кафедри біохімії (1918); у 1901-20 також працював у наук. лаб. університетів та клініках Цюриха, Лінца (Австрія), Палермо (Італія), Кракова, Карлових Вар (Чехо-Словаччина), Львова; 1921-50 - у Львів. вет. інституті: завідувач кафедри лікар. хімії і заг. патології (від 1921), біохімії (1945) та патол. фізіології (1945-50), ректор (1925-27). Наукові дослідження: мінерал. обмін під час інфекц. хвороб, лейкемії, анемії; білк. обмін та обмін речовин залежно від режиму харчування людей і годівлі тварин, мінерал. солей та внутр. факторів. Був відомим знавцем літ-ри, музики і мистецтв; популяризував творчість Т. Шевченка, І. Франка, особливо - В. Стефаника, з яким упродовж багатьох років підтримував дружні стосунки і листувався. Опублікував розвідки «Василь Стефаник» (1890), «Василь Стефаник. Кленові листки» (1904), спогади «Василь Стефаник» (1946), у яких розглядав творчість видат. новеліста на тлі зх.-європ. літ. віянь, наголошуючи на самобутності його

манери письма. Переклав польс. мовою зб. новел В. Стефаника «Синя книжечка» (1899, у ж. «Życie», «Chimera», «Krytyka»). Товаришував із С. Крушельницькою, О. Новаківським. На вет. корпусі Львів. університету вет. медицини та біотехнологій встановлено мемор. дошку М.

Основні праці

Ueber den Phosphorgehalt der Verdauungsproducte des Caseins // Inaugural-Dissertation zur erlangung der Philosophischen Doctorwuerde. Strassburg, 1894; Ueber die Enzyme // Archiv fuer ges. Physiologie. 1897; Zagadnienia z medycyny i nauk przyrodnizych. Lwów, 1901; Leczenie chorób nerkowych. Warszawa, 1936; Определение минеральных и органических сульфатов в сыворотке крови у лошадей, больных коликами // Сб. науч. тр. Львов. вет. ин-та. 1949. Т. 2, вип. 1.

Державний архів

Держ. арх. Львів. обл. Ф. 26, оп. 5, спр. 1286.

Рекомендована література

- 1. Кравців Р., Галяс В. Життя та науково-педагогічна діяльність професора Вацлава Морачевського. Л., 1997;**
- 2. Вони ж. Професор Вацлав Морачевський - вчений, громадянин (до 140-ї річниці від дня народження) // Наук. вісн. Львів. університету вет. медицини та біотехнологій. 2007. Т. 9, № 3, ч. 1.**

Бібліографічний опис:

Морачевський Вацлав-Даміан / В. Л. Галяс // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-69228>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).